

NEMZETI
KÖZZSZOLGÁLATI
EGYETEM
LUDOVICA

ÁLLAMTUDOMÁNYI ÉS NEMZETKÖZI
TANULMÁNYOK KAR
CIVILISZTIKAI TANSZÉK

OPUSCULA CIVILIA

Németh-Sámik Anna Dorottya:

***A mediáció fejlesztésének lehetőségei
a hatékonyabb konfliktuskezelésének
érdekében***

2026/1.

Németh-Sámik Anna Dorottya¹

A mediáció fejlesztésének lehetőségei a hatékonyabb konfliktuskezelésének érdekében

“Mediation is an invitation for open conversation, frustration de-escalation, and exchange of information, which, in summation, removes any justification for litigation.”²

I. Bevezetés

A mediáció, azaz a közvetítés, mint intézmény, egyáltalán nem új jelenség, mégis annak érződhet. Az elmúlt évtizedekben többször fedezték fel újra és újra mind a szakirodalomban, mind törvényalkotói oldalról. Az alternatív vitarendezés egyik fajtája, melynek számos előnye van, mégis, összehasonlítva például a szintén alternatív vitarendezéshez tartozó választottbíráskodással, alig hallunk róla. Sokoldalú intézményről van szó, amely a vita több szakaszában is alkalmazható, mivel bírósági és bíróságon kívüli válfaja is létezik. Nemzetközi szinten is gyorsan fejlődik, az Európai Unió szintű szabályozása előrehaladott, illetve a magyar jogalkotás is integrálta a közvetítést.

Hipotézisem szerint bár a mediáció rengeteg előnnyel bír, illetve a jogszabályi háttér is adott ahhoz, hogy a mediáció a hatékony konfliktuskezelés jövője legyen - különösen a polgári jogviták területén – az eljárás mégsem tudta még elfoglalni jól megérdemelt helyét, ez pedig tükröződik társadalmi ismertségében és a közvetítői ügyszámokban is. A gyakorlat fellendítése érdekében tett javaslatok megfogalmazásához górcső alá kell venni a rendszer hiányosságait és máshol már hatékonyan működő megoldások hazai alkalmazhatóságát vizsgálni. Ezekre alapítva a tanulmány célja feltárni, hogy a mediációban mennyi potenciál rejlik.

A kutatás a releváns törvényszövegeken túl főképpen magyar, illetve idegen nyelvű szakirodalom feldolgozásának, funkcionális értelmezésének módszertanán alapszik. Emellett a tanulmány részét képezi egy saját készítésű kérdőíves felmérés is, amely a mediáció társadalmi ismertségének felmérését tűzte ki célul. A kérdőív szövege a Függelékbe illesztett linken keresztül érhető el.

Ezen forrásokra építve először az alternatív vitarendezés, mint gyűjtőfogalom kerül röviden ismertetésre, a mediáció rendszerbeli elhelyezése érdekében. A mediáció definíciós elemeinek meghatározása után az eljárást a bírósági perrel vetjük össze, hangsúlyozva a releváns eltéréseket. A bírósági és a bíróságon kívüli közvetítés rendszerbeli elhatárolását követően az EU-s és magyar szabályozás alapjait tárgyaljuk. Mindezek fényében a tanulmány feltérképezi

¹ Nemzeti Közszerolgalati Egyetem, Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, nemzetközi igazgatás alapképzési szak hallgatója, Magyar Zoltán Szakkollégium tagja.

² Bojack Horseman sorozat, INT. Sub epizód

a mediáció ismertségének jelenlegi helyzetét, valamint elemzi annak népszerűsítésére szolgáló potenciális stratégiákat. Végül a tanulmány összefoglalóan értékeli a bemutatottakat.

1.1 Az alternatív vitarendezés, a választottbíráskodás

Amikor egy jogvitára gondolunk, rögtön a bíróság, a pereskedés jut az emberek eszébe, ennek ellenére az alternatív módszerek elterjedőben vannak. Alternatív vitarendezésnek (AVR) számít az állam jogrendjén belüli vitarendezés minden olyan módja és formája, amely eltér a rendes bíróságok szokásos ítélkezési formáitól.³ Úgy is fogalmazhatunk, hogy az AVR, annak altípusai az érintett felek közötti viták pereskedés nélküli rendezésének módszerei.⁴ Tehát alternatív a vitarendezés a szónak abban az értelemben, hogy funkciójában a klasszikus bírósági pereket kiegészíti, támogatja, néhol helyettesíti, de semmi esetre sem cseréli le. Az AVR-be rengeteg különböző vitarendezési típus tartozik, a legismertebbek a mediáció, a választottbíráskodás, facilitáció és a békéltetés. A típusok és az azokban alkalmazott technikák a viták rendezése során keveredhetnek,⁵ a gyakorlatban megjelenő sokféleséget rengetegféleképpen lehetne kategorizálni. Az, hogy melyik típust érdemes alkalmazni, attól függ, hogy a konfliktus milyen fázisában van.⁶

Ma a legnépszerűbb alternatív vitarendezési módszer a választottbíráskodás, amely a mediációs és a rendes bírósági út között helyezkedik el.⁷ Választottbíráskodás esetén a felek abban állapodnak meg, hogy jogvitájukat nem egy rendes bíróság fogja eldönteni, hanem a döntést az általuk kijelölt választottbíráskodásra bízák.⁸ Fontos különbség azonban a mediáció és a választottbíráskodás között, hogy amíg mediációban a semleges harmadik fél (mediátor) csak közreműködik a vita megoldásában, de a döntés a felek kezében marad, addig választottbíráskodás esetén a választottbíró(k) fogják meghozni a felekre kötelező erejű döntést. Éppen ez demokratikus jelleg teszi egyedivé a mediációt, ebben rejlenek az erősségei, mint intézményesített vitamegoldási forma.⁹

1.2 A mediáció definiálására tett kísérletek összevetése

Legtágabb értelemben véve a mediáció, avagy közvetítés nem más, mint egy semleges harmadik személy bevonásával folytatott konfliktuskezelési módszer, amelyben a felek megállapodása a cél. A mediáció szó a latin „mediare” (közbenjárás) és „medius” (közép, középen) szavakból ered.¹⁰ A mediáció nem csak a jogban, jogi vitákban hanem egyéb területen is effektíven használható, például nemzetközi konfliktusok esetén.¹¹ Jelen dolgozatban azonban csak a mediáció jogi alkalmazására fókuszálunk, mellyel kapcsolatban már tisztázásra került, hogy a mediáció az alternatív vitarendezés egyik formája. A közvetítésnek nincs elfogadott, általános érvényű definíciója, azonban a mediáció fogalmának meghatározására több kísérlet is született, a legteljesebb képet ezek összeolvasásával kaphatjuk. Emellett egy kérdőíves felmérés

³ WOODMAN (2005) 6.

⁴ EIHOLZER (1998) 10.

⁵ GYENGÉNÉ NAGY (2009) 11.

⁶ GYENGÉNÉ NAGY (2009) 21.

⁷ LOVAS-HERCZOG (2019) 9.3

⁸ LOVAS-HERCZOG (2019) 9.3

⁹ RÚZS MOLNÁR (2017) 263.

¹⁰ IŞIK, (2016) 56-57.

¹¹ ERHAN (2019) 5.

A szakirodalomban sokszor nem is tesznek kísérletet a mediáció egy mondatos definiálásra, hanem főbb jellemvonásai ismertetésével körvonalazzák a jogintézményt.¹³ A mediációs eljárás lényegét tekintve egy konszenzusos folyamat, egy olyan facilitált tárgyalás, melyben a felek megtartják az eredmény feletti kontrollt, de átengedik a folyamat irányítását egy harmadik félnek.¹⁴ Ezt a harmadik fél a mediátor, avagy a közvetítő, aki a vitás felektől független, semleges személy. A mediátor kötelező érvényű döntést nem hozhat a felek között vitában.¹⁵ A mediációnak az a végső célja, hogy a felek között olyan megállapodás szülessen, melynek nincsenek vesztesei, hanem azzal mindkét fél elégedett.¹⁶ Természetesen a releváns jogszabályokban ennél tömörebb, lényegre törőbb megfogalmazásokkal találkozhatunk.

Látható, hogy az emberek bár az alapvető építőköveket tudják azonosítani, mégis mindenki mást tart fontosnak a definíció részévé tenni. Ugyanígy, a jogalkotásban sincs egy nemzetközileg egységes, elfogadott terminológia. EU tagállami szinten is többféle megközelítése van a mediáció definiálásának, nincs olyan egységes közvetítés-definíció, amely minden nemzeti jogszabályban megjelenne.¹⁷ Összefoglalva a mediáció lényegét abban látom, hogy egy önkéntes eljárásban a felek maguk kísérelhetik meg a köztük fennálló vita megoldását egy mediátor, mint harmadik, semleges személy bevonásával.

¹⁷ European Commission for the Efficiency of Justice. (2019). European Handbook for Mediation Lawmaking (CEPEJ(2019)9)

többször a közvetítési eljárásra vonatkozó minimumkövetelményekre épülnek, és így viszonylag hasonlóak. Ez azt jelzi, hogy a folyamat jellegadó vonásait meglehetősen egyetértés övezi.¹⁸

II. A közvetítés jellemzői a bírósági úthoz képest

Amikor felmerül egy vita, az általában hamar világossá válik, hogy azt valamilyen módon kezelni kell. A rendezés megfelelő útjának választása azonban már nehezebb feladat. Az alternatív vitarendezés típusaira, így a mediációra is igaz, hogy előnyeit akkor érzékeljük igazán, hogyha a mérleg másik oldalára a bírósági eljárást tesszük.¹⁹ Ezért az alábbiakban a bírósági per és a mediáció jellemzőinek összevetésével kerül bemutatásra, hogy a feleknek mit érdemes figyelembe venniük, amikor döntenek arról milyen vitarendezési módot válasszanak.

1.2 Előkérdések

Mindenekelőtt le kell szögezni, hogy vannak kizárt ügýtípusok, amikben mediáció nem folytatható, azt a törvény kizárja: a közvetítő ezekben a pertípusokban érvényesíthető igények tárgyában nem fogadhat el felkérést.²⁰ Így például gondnoksági perekben, az örökbefogadás felbontása iránti perekben, végrehajtási perekben nincs helye mediációnak.²¹ Természetesen nincs akadálya annak, hogy a felek járulékos kérdésekben közvetítőhöz forduljanak. Emellett vannak olyan élethelyzetek, amikor ugyan törvény nem tiltja kifejezetten a közvetítés lefolytatását, azonban a gyakorlatban a közvetítést nem javasolják. Ilyen például ha a felek számára az együttműködés helyett az igazságszolgáltatás fontos, vagy családon belüli erőszakról, zaklatásról van szó.²²

Az egyik legfontosabb előfeltétele a közvetítésnek, hogy a felek elhatározásán alapuljon, mivel -ahogyan a mediáció különböző definícióból is kitűnt- önkéntességen alapuló eljárásról van szó. Tehát ha az egyik, vagy akár mindkét félben nem tud megszületni az erre vonatkozó elhatározás, közvetítői eljárás nem indítható. Az önkéntes kezdeményezés összefüggésben áll azzal, hogy maga a vita milyen intenzitású, a felek viszonya mennyire romlott meg ennek következtében: ha már végképpen ellenségként tekintenek egymásra, a közvetítés nem a megfelelő és nem is reális konfliktuskezelési mód.²³ Fontos, hogy a konfliktust gyökereként funkcionáló probléma, ha az nem is jogi természetű, de jól körülhatárolható legyen, mert csak ekkor folytatható le konstruktívan a közvetítés.²⁴ Kifejezetten javasolt a közvetítés igénybevétele, ha a felek között tartós kapcsolat áll fenn, hiszen ez motiválja őket a hosszútávú megoldások megtalálásában. Érdemes figyelembe venni a konfliktuskezelési módokkal kapcsolatban felmerülő különböző költségeket is. Illetve természetesen a feleknek meg kell

¹⁸ European Commission for the Efficiency of Justice. (2019). European Handbook for Mediation Lawmaking (CEPEJ(2019)9)

¹⁹ SELNICEAN (2024) 16.

²⁰ Kvtv. 1. § (3)

²¹ Kvtv. 1. § (3)

²² DOBÁNY (2017) 8.

²³ PÁZMÁNDI (2020) 116.

²⁴ PÁZMÁNDI (2020) 122.

fontolniuk, hogy mit szeretnének észszerűen elérni, mit ítélt meg egy bíróság és mi várható egy közvetítői eljárás végén.

2.2 Összevetés

Az alábbiakban a mediáció és a bírósági eljárás összevetése látható pár olyan szempont alapján, melyeket a feleknek érdemes figyelembe venniük amikor arról döntenek, hogy konfliktusokhoz melyik vitarendezési eljárás illik.

Vizsgált szempontok	Mediáció	Bírósági eljárás
Az eljárás megindulása	Önkéntes alapon indul meg	Alperesi pozícióban kötött
Független, semleges, pártatlan harmadik személy részvétele az eljárásban	Igen, a mediátor	Igen, a bíró
Az eljárás fókusza	Jövő-orientált, a lehetséges kompromisszumot tartja szem előtt	A múltban történt tények feltárása helyezkedik el a középpontban
Az eljárás titkossága	A mediátort titoktartási kötelezettség terheli	A bírót hagyományos értelemben nem terheli titoktartási kötelezettség
Az eljárás zártsága	A mediációs eljárás zárt, csak azok lehetnek jelen, akiknek jelenlétéhez a felek hozzájárultak	Alapvetően nyilvánosak a bírósági tárgyalások, azonban ettől van lehetőség eltérni
Felek egymáshoz viszonyított helyzete	A felek egyenlő pozíciót élveznek	A felek látszólag egyenlő pozíciót élveznek, de nagyobb szerephez juthatnak anyagi tényezők
Időtartam	Rövidebb, alapesetben 4 hónapig tarthat	Akár évekig is elhúzódhat
Az eljárás végeredménye	A felek megállapodást köthetnek, annak tartalmát szabadon alakíthatják ki	Kötelező erejű bírói döntés A feleknek nincs beleszólásuk annak tartalmába
Rugalmasság	A felek megállapodásukba bármilyen, akár nem jogi jellegű rendelkezéseket is foglalhatnak	Csak az anyagi jog által biztosított jogok és köteleességek állapíthatóak meg
A felek érzelmei	Az eljárás során a mediátor figyelmet fordít rá	Az ügy kimenetele tekintetében irrelevánsok
Formalizáltság	Kevéssé, a felek sok részletet maguk alakíthatnak ki	Erősen formalizált, ezáltal kiszámítható
Végrehajtás	A közvetítői megállapodások önmagában nem végrehajthatóak	A bíróság határozatai végrehajthatóak

Jogorvoslat	Nincs rá lehetőség	Van rá lehetőség
-------------	--------------------	------------------

I. táblázat (forrás: saját szerkesztés)

III. Bíróságon kívüli és bírósági közvetítés

A mediációnak alapvetően három fajtájával találkozhatunk a gyakorlatban.²⁵ Ugyan a hagyományos értelemben vett mediáció a bíróság falain kívül történik (out of court mediation), emellett létezik a mediációnak bírósági válfaja is, mely bírósághoz kapcsolt (court-annexed mediation) és bírósági közvetítésből (judicial mediation) áll.²⁶ Bár mindegyik a mediáció alapvető eszköztárán és megközelítéseinek alapul, mégis, ezek az altípusok kardinális kérdésekben térnek el egymástól.

3.1 A bíróságon kívüli közvetítés

Bíróságon kívüli közvetítésben bárki részt vehet, aki úgy érzi, a másik féllel fennálló problémájának megoldásához külső segítségre van szüksége. Megkötés viszont, hogy bíróságon kívüli közvetítést csak olyan személy végezhet, aki szerepel az Igazságügyi Minisztérium Közvetítői Listáján.²⁷ Ennek egyik előfeltétele a közvetítői szakmai képzés elvégzése, azonban nem szükséges jogi előképzettség.²⁸ Miután a felekben megszületett az elhatározás, hogy konfliktusukat megpróbálják közvetítés útján rendezni, erről a listáról bárkit felkérhetnek közvetítőnek, aki nekik szimpatikus: az ülések tarifáiról könnyen lehet tájékozódni az interneten.²⁹ A választott közvetítő felkérést kezdeményezhetik írásban vagy elektronikus levélben.³⁰ A felkérés maga fontos indikátora az eljárás önkéntességének. Ha összeférhetlenségi ok nem áll fenn, a közvetítő a felkérést elfogadhatja és kezdetét veheti a mediációs folyamat.³¹

A bíróságon kívüli mediációra jellemzően a per előtt, avagy helyett kerül sor, általában a bírósághoz való fordulás előtti „utolsó békés kísérletként” kezdeményezik.³² Funkciója tehát a per elkerülése a közös megegyezés útján.³³ Természetesen annak sincs akadálya, hogy a felek egy már bíróság előtt lévő vitás ügyet próbáljanak meg megoldani bíróságon kívüli közvetítéssel.

A közvetítés ezen altípusa kötetlen és mindig kizárólag a felek közös elhatározásán alapulhat, kötelező alfaja nincs. Természetesen az üléseknek a gyakorlatban vannak előre meghatározott keretei, de ezeket nem a Kvtv. szabályozza ezeket, mivel az csak az eljárás lefolytatásának generálklauzuláit jelöli ki, részletes eljárási szabályokat nem tartalmaz.³⁴

²⁵ HOPT, K. J., & STEFFEK, F. (szerk). (2012)

²⁶ ANDÓDI (2020) 342., GYENGÉNÉ (2014) n.o

²⁷ Az Igazságügyi Minisztérium Közvetítői Listája mindenki számára nyilvánosan elérhető: <https://inyr.im.gov.hu/>

²⁸ A feltételeket a Kvtv. 5. § határozza meg

²⁹ A közvetítő díjazására a Kvtv. 27. § (1), (2) bekezdése irányadó

³⁰ Kvtv. 23. § (1)

³¹ Kvtv. 24. § (2), 28. § (1)

³² PAULINI (2020) 202-204.

³³ GYENGÉNÉ (2014) n.o

³⁴ Kvtv. 32. §

Az ülések egyik célja és üdvös eredménye, ha a felek megállapodást kötnek egymással a mediációs folyamat végén. Ahogyan az már az előnyök között említésre került, a létrejövő megegyezés eltérő jogokat és kötelezettségeket is megállapíthat azoktól, amelyek a feleket egy bírósági eljárás során egyébként megilletnék.³⁵

Ugyanis a bíróságon kívüli közvetítésben nincsenek szabályok arra nézve, hogy egy megállapodás mit tartalmazhat, az igazodhat a felek szituációjához és igényeihez. A megállapodás nem lesz államilag kikényszeríthető, végrehajtható, azonban a felek így is motiváltak lesznek az abban foglaltak teljesítésére, hiszen azt maguk alakították ki.

3.2 Bírósági közvetítés

Bírósági közvetítésre akkor kerülhet sor, ha felek a vitájukkal kapcsolatban a bíróságot már megkeresték, azonban a felek önállóan vagy a bíró javaslatára úgy döntenek, hogy megkísérik a közvetítést. A közvetítés bírósági altípusban a közvetítést a bírósággal együttműködő mediációs szervezetek, ezen szervezetek alkalmazásában álló mediátorok, vagy olyan bírósági alkalmazottak, bírók végzik, akik részesültek közvetítői képzésben.³⁶ Itt a felek nemcsak a pert megelőzően, hanem a peres eljárás megindításakor, illetve a per folyamán, sőt később a pert követően, bizonyos esetekben a végrehajtási szakban is igénybe vehetik a közvetítést.

A mediáció bírósági ága kötöttebb a bíróságon kívüli típusnál. Maga a bírósági mediáció koncepciója elsősorban érdekes lehet, hiszen egészen eddig azt hangsúlyoztuk, hogy a mediáció egy alternatív vitarendezési mód, sokszor a bírósági út helyettesítője. Mégis, a bíróság és a mediáció fogalmai csak látszólag állnak ellentétben egymással, a valóságban létezhetnek egymás mellett, egymást kiegészítve.³⁷ Az új polgári perrendtartás megalkotásának munkafolyamata alatt külön munkabizottság foglalkozott azzal, hogy a mediáció és a polgári per viszonyrendszerének, kölcsönhatásának szabályrendszerét kidolgozza.³⁸ A bírósági mediáción belül két altípus létezik, a bírósághoz kapcsolt, illetve a bírósági közvetítés. A bírósághoz kapcsolt közvetítés esetén a mediátor személyét a bíró jelöli ki, a felek egyetértésével.³⁹ Ekkor a felek már a bírósághoz fordultak ugyan, de a konfliktus enyhítése érdekében mégis szeretnék kipróbálni a mediációt.⁴⁰ A bírósághoz kapcsolt mediációt a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény hívta életre.⁴¹ Bírósághoz kapcsolt közvetítést lefolytathat választottbíróság is, ha a választottbírósági eljárás még nem indult meg.⁴²

A bírósági közvetítésnek előfeltétele, hogy a per már folyamatban legyen a felek között. A közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény külön fejezetet szentel a bírósági közvetítésnek, amelyben kimondja, hogy bírósági közvetítői tevékenységet az Országos Bírósági Hivatal elnöke által kijelölt bírósági titkár, bíró és rendelkezési állományba helyezett

³⁵ 2002. évi LV. törvény - a közvetítői tevékenységről: Új Jogtár indoklás

³⁶ GYENGÉNYÉ (2014) n.o

³⁷ NAGY (2011)

³⁸ ez a XIII. kodifikációs munkabizottság volt. VARGA (2015)

³⁹ NAGY (2011)

⁴⁰ NAGY (2011)

⁴¹ ANDÓDI (2020) 46.

⁴² A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Állandó Választottbíróság Eljárási Szabályzata, 2022, 4. melléklet, 1. § (1)

bíró végezhet.⁴³ A kijelölés feltétele a közvetítői szakmai képzés elvégzése és annak igazolása.⁴⁴ A törvény továbbá szabályozza azt is, hogy bár a felek kérelmet terjeszthetnek elő a bírósági közvetítés iránt, az eljáró közvetítőt nem ők választják, hanem arról a bíróság tájékoztatja a feleket.⁴⁵ A kérelem előterjeszthető a bíróságok honlapján elérhető formanyomtatványon vagy saját kezűleg írt formában.⁴⁶ Természetesen a felek ebben az esetben nem kérelmezhetnek közvetítést, ha ügyük a kizárt ügytípusok közé tartozik.⁴⁷ A bírósági közvetítés végén a felek megállapodást köthetnek, amit írásba kell foglalniuk. Ezt az alapügyben eljáró bíró a felek kérésére perbeli egyezségbe foglalja és végzéssel jóváhagyja.⁴⁸ Erről a bíróság bármikor - ha annak sikerére esély mutatkozik, különösen, ha a felek bármelyike kéri - tájékoztatást nyújthat, a feleket informálja a közvetítés igénybevételének lehetőségéről, annak módjáról és előnyeiről, az esetleges megállapodás bírósági egyezségbe foglalásának lehetőségéről, valamint a szünetelés szabályairól.⁴⁹ A bíró akkor fogja megadni a jóváhagyást, ha az a folyamatban lévő eljárás tárgyához kapcsolódik, a jogszabályoknak megfelel, illetve végrehajtható.⁵⁰

Ha a felek között írásbeli megállapodás nem jön létre, az eljárás visszatér a peres útra. Azonban ebben az esetben is lehetnek a közvetítésnek előnyei, mivel bár a feleknek nem sikerült megtalálniuk az arany középutat, az álláspontjukat ettől függetlenül csiszolhatták, tehát eljárás hátralévő szakaszában már nem szükséges hosszadalmas érveléseket folytatni.⁵¹ Hiába nem kerül sor megállapodásra, a közvetítés még mondható sikeresnek, ha a felek között a kommunikáció javul:⁵² ez pedig a későbbiekben a bírósági eljárást is gyorsíthatja.⁵³ A mediációnak tágabb értelemben vett célja előmozdítani a tárgyalási és a mediációs kultúra fejlesztését.⁵⁴

3.3 Az altípusok összevetésének konklúziója

Összegezve kijelenthető, hogy közvetítés alatt érthetünk permegelőző vagy bírósági, illetve hatósági eljárás befejezését elősegítő folyamatot is.⁵⁵ A különböző típusok eltérési ellenére az összes válfajra igaz, hogy konfliktuskezelő eljárásról van szó, amelynek célja a vitában nem érintett, harmadik személy bevonása mellett a felek közötti vita rendezésének megoldását tartalmazó írásbeli megállapodás létrehozásának elősegítése.⁵⁶

⁴³ 2002. évi LV. törvény - a közvetítői tevékenységről, 38/A (1) – Az országban kijelölt bírósági közvetítők névjegyzéke elérhető: <https://birosag.hu/ugyfeleknek/birosagi-kozvetites/birosagi-kozvetito-kereso?szervezeti-egyseg=All&nev=>

⁴⁴ 3/2020 (I.31.) OBH utasítás a bírósági közvetítés részletes szabályairól, 3. § (2)

⁴⁵ 2002. évi LV. törvény - a közvetítői tevékenységről, 38/A (3), (4)

⁴⁶ <https://birosag.hu/ugyfeleknek/nyomtatvanyok/eljarasok-nyomtatvanyai/birosagi-kozvetites>

⁴⁷ 2002. évi LV. törvény - a közvetítői tevékenységről 1. § (3), - Bíróság.hu. (n.d)

⁴⁸ Bíróság.hu. (n.d)l

⁴⁹ Pp. 238. § és 195. §

⁵⁰ Pp. 239. §

⁵¹ Fővárosi Törvényszék Ügyfélcentrum, <https://ugyfelcentrum.fovarositorvenyszek.birosag.hu/content/13-mi-c%C3%A9lja-%C3%A9s-az-eredm%C3%A9nye-k%C3%B6zvet%C3%ADt%C5%91i-elj%C3%A1r%C3%A1sok>

⁵² PÁZMÁNDI (2020) 112.

⁵³ HEGEDŰS (2023) 79.

⁵⁴ RÚZS MOLNÁR (2017) 271.

⁵⁵ 2002. évi LV. törvény - a közvetítői tevékenységről 2. §

⁵⁶ 2002. évi LV. törvény - a közvetítői tevékenységről 2. §

IV. A közvetítés jogi szabályozása

4.1 Kitekintés az Európai Unió szabályozás irányába: a Mediációs Irányelv

Ha a közvetítés jogszabályi környezetét vizsgáljuk, érdemes először az Európai Unió⁵⁷ szabályozással kezdeni, ugyanis a közvetítés területére jellemző a nagymértékű harmonizáció a tagállamok között.

A közvetítés szempontjából a legmeghatározóbb EU-s jogforrás az Európai Parlament és a Tanács 2008/52/EK (2008. május 21.) a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól szóló irányelve (továbbiakban: Mediációs Irányelv). Az irányelv jelentőségét indikálja, hogy előkészületei hosszú éveken át tartottak. Unió szinten a korábbiaktól lényegesen eltérő utat nyitott meg a jogi konfliktusok feloldása előtt⁵⁸, azzal a céllal, hogy a jogviták alternatív rendezéséhez való hozzáférést elősegítse és a jogviták egyezséggel történő rendezésének megkönnyítse. Ennek eszközeként az irányelv ösztönzi a közvetítés igénybevételét és biztosítja a közvetítés és a bírósági eljárás közötti kiegyensúlyozott kapcsolatot.⁵⁹ Ebből látható, hogy az irányelv nem csak a hagyományos, pert helyettesítő mediációval kapcsolatban mutat utat, hanem a polgári peres eljárások alatt történő közvetítői eljárásra is kíván vonatkozni.⁶⁰ az irányelv már a preambulumban meghatározza azokat a területeket, amelyre nem kívánja szabályainak alkalmazását. Az ott felsorolt intézmények, eljárásokat (például fogyasztói panaszrendszerek) megbolygatása helyett⁶¹ az irányelv egy új rendszer, egy hatékonyan működő mediációs rendszer kiépítésre törekszik.⁶²

Az irányelv főbb szabályozási pontjai kiterjednek a közvetítés minőségének biztosítására, az igénybevétel módjára, a létrejött megállapodások végrehajthatóságára, a közvetítés bizalmas jellegére, elévülési időre és a közvélemény tájékoztatására. A megfogalmazott uniós elvárások alapján a mediáció polgári igazságszolgáltatásba történő integrálásának végett a nemzeti jogalkotónak a polgári törvénykönyv és a perrendtartás szabályait úgy kell alakítani, hogy a közvetítés alkalmazható legyen.⁶³ Azonban fontos, hogy az irányelv alapvetően csak annyiban követeli meg a tagállamoktól ezek átültetését, hogy az kiterjedjen a határokon átnyúló jogvitákra vonatkozó közvetítésekre. Emellett az Irányelv felhatalmazást ad a tagállamokat arra is, hogy rendelkezéseit a belföldi közvetítői eljárásokban is alkalmazzák.⁶⁴ Magyarország ezt az utat választotta, és a belső jogvitákra vonatkozó közvetítői szabályozását is úgy alakította ki, illetve át, hogy az összhangban álljon az irányelv rendelkezéseivel.⁶⁵ Az irányelv hatására a nemzeti jogi környezetben végbemenő kodifikációs folyamatok fellendítették a közvetítés bírósági szervezetrendszerben való alkalmazásának fejlesztését is.⁶⁶

⁵⁷ továbbiakban: EU

⁵⁸ GYEKICZKY (2010) 25.

⁵⁹ 2008/52/EK irányelv 1. cikk 1) bekezdés

⁶⁰ GYENGÉNÉ (2012) n.o

⁶¹ GYEKICZKY (2009) 54.

⁶² GYEKICZKY (2010) 35.

⁶³ GYENGÉNÉ (2012) n.o

⁶⁴ Mediációs irányelv, Preambulum (8) bekezdés

⁶⁵ ÉLIÁS, GYENGÉNÉ, JELES, KISS, KÖRÖS & KRÉMER (szerk) (2016) 16.

⁶⁶ GYENGÉNÉ (2014)

4.2 A közvetítés magyarországi jogszabályi környezete

A közvetítést ma több jogterületen is alkalmazzák, többek között büntetőjogi, közigazgatási, fogyasztóvédelmi, üzleti, családjogi, egészségügyi vitákban. A legtöbbször családjogi vitákkal (szülői felügyeleti jog gyakorlása, bontóperek) kapcsolatban keresik fel a mediátorokat.

Bár Magyarországon a közvetítés alkalmazási köre valóban széles, azonban a magánjogi jogviták jellege és közvetítési módszerei eltérőek más jogterületektől, ezért a jogalkotó célszerűnek látta ennek külön szabályozását. Bár lehetséges lett volna a szabályozást a polgári eljárásjogba illeszteni,⁶⁷ azonban más európai országokhoz hasonlóan⁶⁸ Magyarország a külön törvényben való szabályozás útját választotta. Ezt a külön törvény lett a 2002. évi LV. törvény a közvetítői tevékenységről (továbbiakban Kvtv.), amely ma Magyarországon a mediáció egyik, ha nem legfontosabb jogforrása és amelynek célja a polgári jogviták bíróságon kívüli rendezésének elősegítése.⁶⁹ A Kvtv. hatálya kiterjed a természetes személyek és más személyek személyi és vagyoni jogaival kapcsolatban felmerült azon polgári és közigazgatási jogviták közvetítés útján történő rendezésére, amelyekben a természetes személyek és más személyek személyi és vagyoni jogaival kapcsolatban felmerült azon polgári és közigazgatási jogviták.⁷⁰ Ebből kiolvasható, hogy a jogalkotó a mediálható ügyekkel kapcsolatban nem a taxatív felsorolást választotta, hanem nyitott definícióval operál. Ez rugalmasabbá, időtállóbbá teszi a szabályozást. Emellé alkottak egy egyértelmű negatív keretet azzal, hogy a kizárt ügycsoportok körét tételes felsorolás tartalmazza a Kvtv. 1. § 3) bekezdése.⁷¹

A Kvtv. hatálya nem terjed ki a külön törvényben szabályozott más közvetítői vagy békéltetői eljárásra, továbbá a választottbírói eljárás során lefolytatandó közvetítésre, kivéve ha a külön törvény, vagy annak felhatalmazása alapján kiadott rendelet másként rendelkezik.⁷²

Bár a Kvtv. egyáltalán nem az egyetlen jogszabály, amely a közvetítés intézményével kapcsolatban tartalmaz rendelkezéseket, azonban ezek elemzése nem tartozik szervesen a kutatás témájához. Ezért a továbbiakban csak a magánjogi jogvitákra vonatkozó rendelkezésekre fókuszálunk.

A már említett Kvtv. 2003. március 17-én lépett hatályba. A törvény alapvetően a permegelőző, azaz bíróságon kívüli mediáció szabályait fekteti le, azonban tartalmaz fejezeteket a bírósági és a kötelező közvetítésre vonatkozóan is. Utóbbiak később kerültek beépítésre, 2012-től, illetve 2014-től a törvény részei.⁷³

A közvetítés jogrendszerbe való beépítése végett az intézmény különféle aspektusokból megjelenik a Polgári Törvénykönyvben (Ptk.) és a Polgári Perrendtartásban (Pp.) is. A Pp. közvetítésre vonatkozó rendelkezéseit a tanulmány releváns fejezetei már részben tárgyalták.

⁶⁷ Law on Mediation in Civil Disputes No 6325 With Comparisons

⁶⁸ néhány példa: Ausztria (Zivilrechts-Mediations-Gesetz), Németország (Mediationsgesetz) vagy Szlovákia (Zákon o mediácii č. 420/2004 Z. z.)

⁶⁹ Kvtv. preambulum

⁷⁰ Kvtv. 1. § 1) bekezdés

⁷¹ Kvtv. 1. § 3) bekezdés

⁷² Kvtv. 1. § 2) bekezdés

⁷³ A bírósági közvetítői eljárásról szóló fejezetet beiktatta: 2012. évi CXVII. törvény 39. § (2)

A kötelező közvetítői eljárásról szóló fejezetet beiktatta: 2013. évi CCLII. törvény 105. § (17)

Kijelenthető, hogy a Pp. egyértelműen növelte a perelterelést elősegítő szabályok számát.⁷⁴ A Ptk. tartalmazza a kötelező közvetítés eseteit, amely alább bővebben is kifejtésre kerül. A Ptk. a közvetítői eljárás nem kötelező formáját csak egy helyen említi, amikor Családjogi könyvében kimondja, hogy a „házastársak a házassági bontóper megindítása előtt vagy a bontóper alatt – saját elhatározásukból vagy a bíróság kezdeményezésére – kapcsolatuk, illetve a házasság felbontásával összefüggő vitás kérdések megegyezésen alapuló rendezése érdekében közvetítői eljárást vehetnek igénybe. A közvetítői eljárás eredményeként létrejött megállapodásukat perbeli egyezségbe foglalhatják”.⁷⁵ Bár a szövegben a kapcsolat rendezése is megjelenik a közvetítés céljaként, az eljárás nem a házastársak békítését szolgálja, hanem azt, hogy a vitás kérdéseket mindkét fél számára vállalható módon rendezzék.⁷⁶ A közvetítés Ptk.-ban, azaz anyagi jogban való megjelenése fontos lépés az intézmény jogfejlődése szempontjából.⁷⁷

4.3 A kötelező közvetítés szabályozása

A kötelező közvetítés eseteivel a Ptk.-ban találkozhatunk. A kötelezhetőség kérdésköre igencsak megosztó, hiszen -ahogyan azt már szinte a legelején tisztáztuk- a mediáció egyik fogalmi elem az önkéntesség. Habár ezek elsőre valóban összeegyeztethetetlennek tűnnek, az ellentmondás valóban csak látszólagos, hiszen a kötelező mediáció sem jelenti azt, hogy a félnek véglegesen le kellene mondania arról, vagy el lenne tiltva attól, hogy igényét bíróság előtt érvényesítse. A kötelezőség pusztán egy előírt megfontolást, kipróbálást takar.⁷⁸ Tehát bár ezen eljárásokat kötelező közvetítésnek nevezzük, a felek kötelezettsége valójában kimerül annyiban, hogy közösen kérjék a közvetítői eljárás megindítását és első közvetítői megbeszélésen jelenjenek meg.⁷⁹ Ezeket a kötelezettségeket azonban a jogalkotó komolyan veszi, elmulasztásukat szankcionálja: ha az egyik fél igazolja, hogy közvetítő felkérését kezdeményezte vagy az első közvetítői megbeszélésen megjelent és a közvetítő felkérése vagy a közvetítői eljárás megindítása az ellenfél önhibából eredő mulasztása miatt hiúsult meg, a fél perköltségét az ellenfél téríti meg, az önhiba hiányát a mulasztó félnek kell valószínűsítene.⁸⁰ A közvetítés folyamatát azonban az első megbeszélés után bármelyik fél bármikor, indoklás nélkül lezárhatja, éppen az önkéntesség elvének tiszteletben tartása végett.⁸¹

Ha a kötelező közvetítői eljárásban létrejött megállapodás a jogszabályoknak nem felel meg és egyezségkötés hiányában a peres eljárást érdemben folytatni kell, az ellenfél perköltsége közvetítői eljárásban felmerült részének a felét a per eredményére tekintet nélkül a fél téríti meg.⁸²

⁷⁴ TURCSÁNNÉ (2020) 13.

⁷⁵ Ptk. 4:22. §

⁷⁶ SZEIBERT (2021) Nagykomentár, Családjog

⁷⁷ TURCSÁNNÉ (2020) 12.

⁷⁸ NAGY (2011)

⁷⁹ Kvtv. 38./C 2) bekezdés

⁸⁰ Pp. 86. § 5) bekezdés

⁸¹ Kvtv 35. § (1) b), c), Fővárosi Törvényszék Ügyfélcentrum, <https://ugyfelcentrum.fovarositorvenyszek.birosag.hu/content/2-melyek-k%C3%B6zvet%C3%ADt%C5%91i-elj%C3%A1r%C3%A1s-legf%C5%91bb-alapelvei-%C3%A9s-saj%C3%A1toss%C3%A1gai>

⁸² Pp. 86. § 4) bekezdés

Ma Magyarországon nincs olyan jogszabály, ami a feleket arra kötelezné, hogy a bírósági eljárást megelőzően mediációs eljárásban vegyenek részt.⁸³ Azonban a jogalkotó két esetben is kötelezhetővé teszi a feleket az alapügy alatt a mediációs eljárásban való részvételre. Az egyik ilyen eset a szülői felügyelet rendezése iránti per. A Ptk. kimondja, hogy „A bíróság indokolt esetben kötelezheti a szülőket, hogy a szülői felügyelet megfelelő gyakorlása és az ehhez szükséges együttműködésük biztosítása érdekében – ideértve a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartást – közvetítői eljárást vegyenek igénybe.”⁸⁴ Azaz ilyenkor sem automatikusan és mindenképpen kerülnek bele a felek a mediációs eljárásba, hanem a bíróság döntésének következtében. A bíróság csak akkor fogja elrendelni a mediációt, ha úgy értékeli a helyzetet, hogy attól eredmény várható.⁸⁵ A kötelező mediáció másik esetköre a gyámhatósági eljárásban való közvetítés. Ezt szintén a Ptk. szabályozza, a következőképpen: „A gyámhatóság, kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból, a szülői felügyeletet gyakorló szülő és a gyermekétől különélő szülő közötti megfelelő együttműködés kialakítása, a különélő szülő jogainak biztosítása – ideértve a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartást – érdekében a szülők számára közvetítői eljárás igénybevételét rendelheti el.”⁸⁶ Ilyenkor tehát nem a bíróság, hanem a gyámhatóság rendeli el a hatáskörébe tartozó ügyben a mediációt. A kötelező közvetítés esetén sem automatikusan indul meg az eljárás, hanem a feleknek ebben az esetben is elő kell terjeszteniük közvetítés iránti kérelmet, azonban ennek elmaradása itt hátrányos jogkövetkezményekkel járhat.⁸⁷

A kötelező közvetítés céljában, eszközeiben nem különbözik az önkéntes mediációtól, pusztán az eljárásban találhatunk eltéréseket. Az intézmény összhangban van EU-s törekvésekkel is: A mediációs irányelv kimondja, hogy a tagállamoknak ösztönözniük kell a jogászokat, hogy tájékoztassák ügyfeleiket a közvetítés lehetőségéről.⁸⁸

Ha a bíróság a feleket kötelező közvetítés igénybevételére kötelezi, annak idejére az alapul fekvő pert felfüggeszti.⁸⁹

V. Miért szükséges a mediáció ismertségének növelése?

Bár a mediációnak -ahogyan az feljebb bemutatásra került- tagadhatatlan előnyei vannak a bírósági eljárással szemben, mégis kevesen ismerik. Hivatalos statisztikai adatokat általában nem tesznek közzé a mediációval foglalkozó vagy azt felügyelő szervek, azonban felmérésekből és a szakirodalomban fellelhető adatokból mégis kirajzolódik a közvetítés helyzete.

⁸³ <https://www.kemi.hu/hirek/szakirodalom/kotelezo-mediacio-az-eu-tagallamokban.html>

⁸⁴ Ptk. 4:172. §

⁸⁵ SZEIBERT (2021) Nagykomentár, Családjog

⁸⁶ Ptk. 4:177. §

⁸⁷ Kvtv. 38/C. § a)

⁸⁸ Mediációs irányelv, Preambulium (25) bekezdés

⁸⁹ Pp. 124. §

Hiánypótló jellegű Turcsánné Molnár Katalin tanulmánya, amely ismerteti a bírósági közvetítői ügyek országos statisztikai adatait 2012-2019 között.⁹⁰ Ezekből az adatokból kiolvasható, hogy 2014 után a bírósági közvetítői ügyek országos éves ügyforgalma már stabilan 1000 felett mozgott.⁹¹ Bár ez elsőre szép számnak hangozhat, valójában a közvetítői és polgári peres ügyek aránya közel sem ennyire biztató: bár 2014-től egy erősebb fellendülés észlelhető a közvetítői ügyek javára, a közvetítői ügyek polgári peres ügyekhez viszonyított százalékos aránya a legjobb évben, 2015-ben is csak 1,22% volt.⁹²

Ha többen választanák a mediációt, az nagyban elősegítené a bíróságok tehermentesítését. Mégis, a közvetítői eljárás igénybevétele az igazi haszonélvezői a vitás felek lehetnek, ha képesek a végén megállapodást kötni és win-win szituációt kialakítani a közvetítő segítségével. Azonban ha a feleknek a mediációról nincsen elég információjuk, akkor „nincs más választásuk”, mint peres útra lépni. Ez egyféleképpen előzhető meg: a mediáció ismertségének növelésével.

5.1 A mediációs ismertsége Magyarországon

Ha növelni akarjuk a mediációs ügyszámokat, akkor legelső lépésként annak ismertségét kell vizsgálni. Meg kell megállapítanunk, hogy mekkora információs hiányt kell legyőzni a társadalomban, annak mely csoportjai a leginkább, és melyek a legkevésbé tájékozottak ebben a témakörben. Ennek érdekében a dolgozathoz elkészítésre került egy anonim kérdőív⁹³, mely mediációval kapcsolatos kérdéseket tartalmazott. A kérdőív Aszatrjan Diána Áni és Tóth Katalin Anikó 2016-os tanulmányában⁹⁴ található felmérés kérdéseiből merít. Bár a saját készítésű felmérés nem fedte le pontosan a 2016-os kutatás vizsgálati kérdéseit a kitöltők személyes jellemzői tekintetében, az egyező vizsgálati szempontok tekintetében a minta összetétele összevetésre kerül:

⁹⁰ TURCSÁNNÉ (2020)

⁹¹ TURCSÁNNÉ (2020) 22. – 2. táblázat

⁹² TURCSÁNNÉ (2020) 23. – 3. táblázat

⁹³ A kérdőív teljes szövege a Függelékben olvasható.

⁹⁴ ASZATRJAN – TÓTH (2016)

Válaszadók jellemzői		Aszatrjan Diána Áni -Tóth Katalin Anikó felmérése (2016)	saját felmérés (2024)
összes válaszadó		1000 fő	101 fő
nemek aránya	férfiak	46,7%	45,5%
	nők	53,3%	54,5%
iskolai végzettség aránya	8 általános és alatta - szakmunkásképzővel	47,6%	1%
	érettségi	37,3%	38,6%
	főiskola, diploma és felette	15,1%	60,4%
településtípusok aránya	főváros	18,1%	39,6%
	megyeszékhely/nagyváros	17,8%	25,8%
	város	34,8%	29,7%
	község/falu	29,3%	5,9%

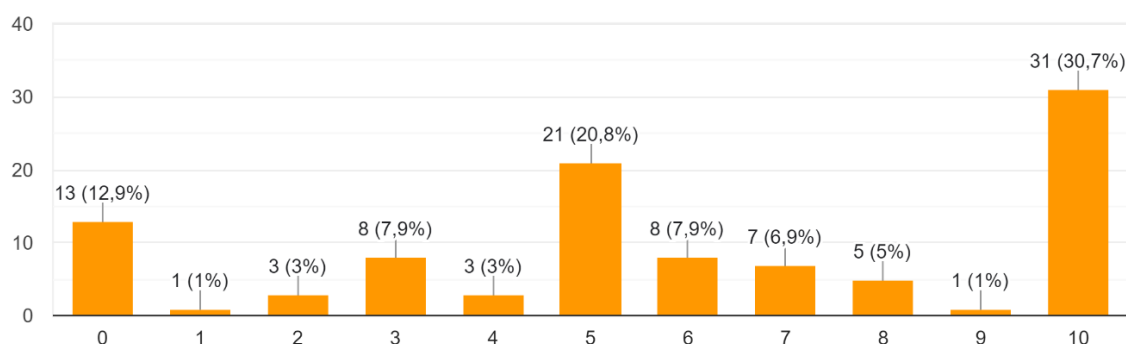
Mindkét kérdőív fő hipotézise az volt, hogy a mediációt csak kevesen ismerik a magyarok közül, illetve különböző demográfiai jellemzők nagyban befolyásolják, hogy mennyiben tájékozottak ezen a területen. Emellett a kérdőívek azzal az előzetes feltételezéssel készültek, hogy az emberek nagy részének még nem volt mediációs ügye.

Mind a 2016-os, mind a 2024-es saját készítésű kérdőív elsőként a mediáció ismertségére kérdezett rá (a személyi jellemzők előzetes felmérése után). Azonban a 2016-os kérdőív megadta a mediációnak egy általános, ámde részletes definícióját és a kitöltőknek ennek tudatában kellett igennel vagy nemmel válaszolniuk arra, hogy hallottak-e már erről a konfliktuskezelő módszerről. Ezzel szemben a 2024-es felmérésben nem adtunk meg semmiféle definíciót a kérdés megválaszolása előtt. Ennek fő indoka az volt, hogy a kitöltők saját tudásuk szerint definiálhassák egy következő pontban a mediációs eljárást, azonban arra is kíváncsiak voltunk, hogy a meghatározás elhagyása az ismertségi mutatókra hogyan hat.

A 2016-os tanulmány eredményei szerint a válaszadók 29,1%-a felelt igennel, míg 70,9%-uk jelezte, hogy még nem találkozott a fogalommal. Ezzel szemben a 2024-es kérdőívet kitöltők 95% százaléka nyilatkozott úgy, hogy tisztában van a mediáció szó jelentésével. Ezek alapján le lehetne azt szűrni, hogy a mediáció ismertsége rendkívül megugrott az elmúlt 8 évben, azonban a képet árnyalni szükséges. A frissebb felmérés kitöltőinek több, mint fele diplomás. Emellett nagy részük, önbevallásuk alapján, jelentős jogi háttértudással is rendelkezik.

Milyen szintű előzetes jogi ismeretekkel rendelkeznek? 0: semmilyen 5: részesültem valamilyen jogi oktatásban 10: végzett jogász vagyok

101 válasz

3. ábra – forrás: saját kérdőív

Továbbá itt kell figyelembe venni az említett meghatározás-elhagyást és szabad-definiálást. Az 1.2. fejezetben szófelhő illusztrálásával már bemutatása került, hogy milyen definíciós elemeket társítanak a mediációhoz kitöltők. Ezek nagyrészt átfedésben vannak a különféle törvényi meghatározásokkal, azonban csekély számban olyan válaszok is érkeztek, amely arra engednek következtetni, hogy a kitöltő valójában nem ismeri a mediáció intézményét vagy valamit félreértett. Például egy kitöltő a mediációt „A test és az elme kikapcsolása, illetve nyugalomba helyezése”-ként értelmezi. Ezek a tényezők bár lerontják az elsőre erősen fejlődőnek tűnő ismertségi tendenciát, ám a növekedés így is érezhető.

A másodlagos hipotézist, miszerint az emberek meghatározó többségének nem volt még mediációs ügye, mindkét felmérés eredményei igazolni látszanak. A 2016-os tanulmány szerint teljes mintára vetítve csak a válaszadók 3%-nak van személyes mediációs tapasztalata. Az ehhez a dolgozathoz készült kérdőív eredményei ugyanezre 7,9%-ot mutatnak.⁹⁵

Emellett a praktizáló mediátorok⁹⁶ és az állam⁹⁷ is azt kommunikálja, hogy a bővebb társadalomban még sokan nem tudják mikor tud segíteni a mediáció, mi annak gyakorlati lefolytatása. Úgy vélem, ha magyar mediációs szabályozásban nem is történik változás, akkor is arra kell törekedni, hogy a mediáció ismertsége növekedjen és az állampolgárok minél több ügyükben észleljék a peren kívüli egyezség lehetőségét. Sok időt, költséget takaríthatna meg mind a vitás feleknek, mind az államnak, ha a mediáció intézményét többen ismernék: esetleg

⁹⁵ A kérdőív további kérdéseket irányított a kitöltők mediációs tapasztalataira (milyen területen, mennyire találták hasznosnak, mit lehetett volna javítani), azonban az alacsony arányszámból fakadó csekély elemszám miatt az eredmények értelmezése elhagyható. Azonban értékes kiindulópontja lehet további kutatásoknak.

⁹⁶ Egyesek mediátori szakmájuk legnagyobb kihívásának tekintik az információs hiányt: [„A mediáció sem csodaszer, de vannak esetek, amikor mégis csak ahhoz közeli” – Interjú dr. Kiss-Vincze Veronikával - arsbóni](#)

⁹⁷ Az Igazságügyi Minisztérium kezdeményezésére 2018. október 15-én megalakult a Mediációs Munkabizottság egyik kiemelt célja a mediációs ismertségének növelése volt <https://2015-2019.kormany.hu/hu/igazsagugyi-miniszterium/hirek/megalakult-a-mediacios-munkabizottsag>

nem csak felületes szinten, hanem a perrel „egyenrangúként”, valódi vitamegoldási lehetőségként élne a köztudatban.

5. 2 A mediáció fellendítésének eszközei

Ha a mediációs ügyszámokat növelni szeretnénk, jogalkotási illetve jogalkalmazási, és társadalmi szinten is változásokra van szükség. A társadalmi aspektusok tárgyalása meghaladná a dolgozat kereteit, és mélyebben interdiszciplináris megközelítést igényelne. Annyi bizonyos, hogy hazánkban azok közül, akik ismerik a mediáció jogintézményét, sokan még mindig fenntartásokkal kezelik azt.⁹⁸ A mediáció sikeressége társadalmi szinten szemléletváltástól függ⁹⁹, ez nagyban függ attól, hogy az emberekben mekkora az igény a hatalmi döntésre.¹⁰⁰ Ezt a szemléletváltást felgyorsíthatja, ha a mediációnak általános jó hírneve alakul ki. Minél több vitás ügy kerül mediációs úton megoldásra, annál több elégedett ügyfél lesz, akik utána nem csak saját jövőbeli problémáikkal fordulnak majd mediátorhoz, de környezetükben is promótálhatják az eljárást. Azaz ha fokozatosan egyre több ember ismerkedik meg a mediációval, a konfliktuskezelési módszer önmagát fogja népszerűsíteni.¹⁰¹

Ehhez persze szükséges, hogy az állam a jogalkotási tevékenységén keresztül pontosan lokalizálja, hogy milyen esetekben érdemes a jogkereső feleket a (bírószági) mediáció irányába terelni. Az állami szerepvállalás elengedhetetlen a társadalom egészét érintő ösztönző rendszerek kialakításában.¹⁰² Első lépés a jogi keretek ki- avagy átalakítása. Egyesek úgy gondolják, a valódi fellendülést az hozná el, ha a mediáció egy teljesebb intézményi integráción esne át.¹⁰³ A kötelező közvetítés körének kiterjesztése is megfontolandó lehet, akár külföldi példákból inspirálódva.

Németországban például bizonyos jogi igényekkel kapcsolatban -egyes vagyoni igények, szomszédjogi igények, személyiségi jogsértések- bevezették kötelező bíróságon kívüli egyeztetés módszerét, azaz egyes tartományokban attól tehetők függővé a keresetek befogadását, hogy korábban a felek megkísérelték-e egy elismert egyeztető fórumon egyezségük megkötését.¹⁰⁴ Magyarországon ennek ma még csak csírája figyelhető meg, a kollektív munkaügyi érdekviták területén.¹⁰⁵ Azonban itt érdek- és nem jogvitákról van szó, csak a kollektív vitákat fedi le, és maga a Munka Törvénykönyve a közvetítést szó szerint nem is említi, csak a szakirodalom, a kommentár különbözteti meg a különböző alternatív vitarendezési lehetőségeket.¹⁰⁶

Az önkéntes mediáció fellendítése érdekében holland példa alapján bevezetésre kerülhetne a kérdőíves módszer. Hollandiában a per megindítása előtt, egy kérdőíven keresztül felmérésre kerül, hogy az ügy mediálható-e, és amennyiben az ügy természetéből úgy látszik, hogy igen,

⁹⁸ RÚZS MOLNÁR (2017) 276.

⁹⁹ GYENGÉNYÉ (2014) n.o

¹⁰⁰ GYENGÉNYÉ (2009)

¹⁰¹ ASZATRJAN – TÓTH (2016), 18.

¹⁰² GYENGÉNYÉ (2009)

¹⁰³ VALORE (n.d.)

¹⁰⁴ GYEKICZKY (2010) 119.

¹⁰⁵ 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről, 291.§ (1)

¹⁰⁶ SZABÓ (2018) 454.

a bíró azt javasolja a feleknek.¹⁰⁷ Ez a javaslat lehet egy írásos dokumentum, amit a tárgyalás előtt kapnak meg az érintettek.¹⁰⁸ A mediációs folyamat legnehezebb része a mediáció elfogadtatása a felekkel,¹⁰⁹ azonban a kérdőív kérdéseinek megválaszolása után a felek is tisztábban láthatják, hogy a közvetítés-e a számukra megfelelő út.¹¹⁰ A holland megoldás érdekessége, hogy nem a jogalkotásra fókuszáltak. A kormány egy alulról felfelé építkező megközelítést választott: több kísérletet indított annak kiderítésére, hogy a mediáció lehet-e élhető út a gyakorlatban peres út mellett.¹¹¹ Ezek azt mutatták, hogy a felek a bíró írásban megküldött invitációs levelének hatására többen fordulnak mediációhoz.¹¹²

A fent ismertetett példák mind lehetséges utakat vázolnak fel, melyekből, figyelembe véve az ország és jogrendjének sajátosságait, a magyar jogalkotó is inspirálódhat.

A megfelelő rendszerszintű megoldás megtalálása azonban nem elegendő. Annak is meg kell találni a módját, hogy a társadalom megfelelően legyen tájékoztatva a közvetítésről, mint lehetőségéről. Ez az állam feladata, e kötelezettség uniós szintű szabályozásban megjelenik.¹¹³ A tájékoztatásnak ingyenesnek kell lennie.¹¹⁴ Az érdeklődők számára ma Magyarországon sok professzionális tájékoztató, összefoglaló elérhető a közvetítéssel kapcsolatban, a bíróságok honlapjain egy kattintásra vannak az információk. Azonban mivel a felek sokszor egyáltalán nem ismerik a mediációt, mint lehetséges konfliktuskezelési utat, így nem is néznek utána.

Úgy vélem, a legegyszerűbb, ámde az ismertség növelésének szempontjából a legnagyobb sikerrel kecsegtető lépés a fentebb ismertetett holland megoldásból való merítés. Esetleges javaslatként vetem fel, hogy a Polgári perrendtartás tartalmazzon a XI., perindításról szóló fejezetében egy olyan rendelkezést, amely a keresetlevél benyújtásának mozzanatát követően tartalmazza, hogy a bíróság a feltüntetett határozott kereseti kérelem tartalmát és egyéb releváns tényeket mérlegelve döntést hoz arról, hogy a feleknek kézbesítsen-e közvetítési kompatibilitású tárggyú iratot. Ez lehetővé tenné, hogy az arra feltűnően alkalmas ügyekben a felek lehetőséget kapjanak a pereskedés tényleges kezdete előtt a vitájuk önmaguk általi rendezésére, és egyben információt kapjanak az eljárásról. Ellenben a kizárt ügytípusokban vagy a más okból mediációra alkalmatlan ügyekben az irat megküldése nem szükséges, ez nem lassítja az eljárást.

Végül de nem utolsó sorban a jogalkalmazás szintjén a mediáció sikeressége a jogintézménnyel való azonosuláson múlik.¹¹⁵ A bírót ugyan tájékoztatási kötelezettség terheli¹¹⁶, az ezen belüli mozgástere nagy. Jó szívvel csak akkor fogja a felek számára a vita mediáció formájában való rendezését, ha úgy érzi, az valóban képes arra, illetve olyan felépítésű és lefolyású, hogy eredményt hozzon.

¹⁰⁷ VALORE (n.d.) 9.

¹⁰⁸ Linklaters: Commercial mediation in The Netherlands [Commercial mediation in The Netherlands | Commercial mediation – a global review | Linklaters](#)

¹⁰⁹ POPPVICS (2013) 17.

¹¹⁰ NIEMEIJER (2005) 351.

¹¹¹ BOSNAK (2007) 1.

¹¹² NIEMEIJER (2005) 351.

¹¹³ 2008/52/EK irányelv 9. cikk

¹¹⁴ GYENGÉNÉ (2009)

¹¹⁵ GYENGÉNÉ (2014) n.o

¹¹⁶ Pp. 111.§, Udvary (2017) 21.

VI. Összegzés, konklúzió

A mediáció, mint intézmény, az elmúlt évtizedben jelentős fejlődésen ment keresztül, azonban úgy tűnik, még keresi az igazi helyét. Pedig előnyei egyértelművé teszik, hogy ez az alternatív vitarendezési módszer sok esetben hatékonyabb lehet a hagyományos peres eljárásoknál. A közvetítés rendkívül sokszínű, bírósági és bírósági alfaja a konfliktus eszkalálódásának különböző szakaszait képes lefedni. A magyar szabályozás ma nagyban épít az Európai Unió Mediációs Irányelvére, nem csak határon átnyúló, de belső jogvitákkal kapcsolatosan is. A közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi törvény, azaz a Kvtv. célja egy olyan rugalmas mediációs rendszer kidolgozása volt, amely ugyan kereteket ad az eljárásnak, de tiszteletben tartja a felek autonómiáját. Az alapvetően stabil és kidolgozott jogszabályi környezet ellenére azonban a hipotézis bebizonyosodott: a közvetítés valódi társadalmi ismertsége valóban hagy maga után kívánnivalót. A mediáció módszere csak úgy lehet egyre népszerűbb, ha az állam az általános promóciójára figyelmet és pénzt áldoz, a jogalkotásban pedig -akár külföldi példák által inspirálva - tud úgy változtatni, hogy megtalálja az arany középutat. A polgári ügyekhez kapcsolódó közvetítés szabályozását úgy kell kialakítani, illetve átalakítani, hogy az arra alkalmas, körülményeikből mediálhatónak tűnő ügyek lehető legnagyobb százaléka kerüljön mediátor elé, lehetőleg még a peres eljárás megindítása előtt, de akár a per közben is. Azonban mindezek közben tiszteletben kell tartani a mediáció önkéntességét, ami az eljárás egyik kulcseleme. A társadalomban a mediációval kapcsolatos információhiány legyőzése az eljárás népszerűbbé válásához vezet, ami magasabb ügyszámokat eredményez. Ez egyrészt jelenti, hogy a vitában álló felek valós esélyt kapnak arra, hogy nagyobb esélyeik legyenek kompromisszummal lezárni a köztük fennálló konfliktust. Továbbá a megfelelően magas ügyszámok, a pereskedési hajlandóság ilyen módon való csökkenése azt tudná eredményezné, hogy a mediáció be tudja tölteni a bíróságok tehermentesítési funkcióit. Összegezve tehát bár még hosszú út áll a mediáció előtt, alapvetően minden adott ahhoz, hogy a hatékony konfliktuskezelés jövője legyen.

VII. Irodalomjegyzék

7.1 Szakirodalmi források

- ANDÓDI L. (2020) Bírószági közvetítés Magyarországon a kezdetektől 2019. év végéig, Glavanits J. (szerk.), Bíró és mediátor: Válogatott tanulmányok a közvetítői eljárás elméleti és gyakorlati kérdéseiről (40-74. oldal). Universitas-Győr Nonprofit Kft.
- ASZATRJAN, D. Á., & TÓTH, K. A. (2016) Mediációról a mediációért pályázat: Kutatás a mediáció ismertségéről és a mediáción való részvétel arányáról Magyarországon. Közép Európai Mediációs Intézet., letöltés dátuma: 2024.09.28 <https://www.kemi.hu/images/news/627928cc8601b.pdf>
- BOSNAK J. (2007) Court annexed mediation: the Dutch approach, BBKW Mediation, letöltés dátuma: 2024.07.28., https://www.bbkwmmediation.nl/wp-content/uploads/2021/12/4_court_annexed_mediation_the_dutch_approach.pdf
- DÉKÁNY, V. (2022) A közvetítői eljárást és a polgári peres eljárást érintő közös szabályozási kérdések. Jogi Fórum, letöltés dátuma: 2024.08.25., https://www.jogiforum.hu/wp-content/uploads/2024/08/dekany-virag_a-kozvetitoi-eljarast-es-a-polgari-peres-eljarast-erinto-kozos-szabalyozasi-kerdesek_cimlappal.pdf
- DR. DOBÁNÉ DR. MADARÁSZ A., (2017) Bírószági közvetítés és annak dilemmái, ahogyan azt egy bírószági közvetítő látja. Magyar Bírói Egyesület, letöltés dátuma: 2024.07.28., [Bírószági közvetítés és annak dilemmái, ahogyan azt egy bírószági közvetítő látja.pdf \(mabie.hu\)](#)
- DR. SARAH N., & ARAT. (2023). - Alternative Dispute Resolution in Turkish Administrative Justice and Learning From Other Legal Jurisdictions. © Council of Europe. Letöltés dátuma: 2024. 04. 09., : <https://rm.coe.int/adr-raporu-en-web-v02/1680abb458>
- DR. SELNICEAN L. (2024), Az alternatív vitarendezés, Doktori értekezésrész, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola
- EIHOLZER, H. (1998) Die Streitbeilegungsabrede, Freiburg, Universitätsverlag Freiburg Schweiz. letöltés dátuma: 2024.05.02. : [http://books.google.ie/books?id=o2XtAAAACAAJ&dq=Eiholzer,+H.:+Die+Streitbeilegungsabrede,+\(Ein+Beitrag+zu+alternativen++Formen+der+Streitbeilegung,+namentlich+zur+Mediation\),++Universit%C3%A4t+Freiburg+Schweiz,+1998.&hl=&cd=1&source=gbs_api](http://books.google.ie/books?id=o2XtAAAACAAJ&dq=Eiholzer,+H.:+Die+Streitbeilegungsabrede,+(Ein+Beitrag+zu+alternativen++Formen+der+Streitbeilegung,+namentlich+zur+Mediation),++Universit%C3%A4t+Freiburg+Schweiz,+1998.&hl=&cd=1&source=gbs_api)
- ÉLIÁS, E., GYENGÉNÉ NAGY, M., JELES, J., KISS, K., KÖRÖS, A., & KRÉMER, A. (szerk) (2016). A bírószági közvetítésről - mindenkinek: Kézikönyv a jogviták békés rendezéséhez. Budapest, Orac Kiadó Kft.
- EÖRSI, & ÁBRAHÁM (szerk.) (2003) Pereskedni rossz: Mediáció: a szelíd konfliktuskezelés. Minerva Kiadó.
- EÖRSI, GY. (1975) Összehasonlító polgári jog. Budapest, Akadémiai Kiadó, letöltés dátuma: 2024.08.25., https://real-eod.mtak.hu/14856/1/AkademiaiKiado_004851.pdf

- ERHAN A. (2019), The Roles, Function and Effectiveness Of The Third Party Mediation In Peace Processes, Master's Thesis, Hacettepe University Graduate School of Social Sciences Department of Peace Studies, letöltés dátuma: 2024.09.25., [10232004.pdf \(hacettepe.edu.tr\)](https://hacettepe.edu.tr/10232004.pdf)
- GOSS, J.: An Introduction to Alternative Dispute Resolution, Alberta Law Review, Vol. 34, Issue 1 (1995), 1-33. oldal Letöltés dátuma: 2024. 04. 09., : [View of An Introduction to Alternative Dispute Resolution \(albertalawreview.com\)](https://albertalawreview.com/View-of-An-Introduction-to-Alternative-Dispute-Resolution)
- GURBUZ USLUEL, A. E. (2020) Mandatory or voluntary mediation? Recent turkish mediation legislation and comparative analysis with the eu's mediation framework, Journal of Dispute Resolution, 2020(2), 445-466., letöltés dátuma: 2024.09.25., [Law Journal Library - HeinOnline.org](https://heinonline.org/Law/JournalLibrary)
- GYEKICZKY, T. (2009). A határtalan egyezségkötés rögzítés útjai: Adalékok a peren kívüli konfliktusfeloldás eljárásjogi szabályozásához. In W. Zsuzsa & A. Zsófia (Szerk.), Egységesülő polgári eljárásjog Európában (pp. 36–57). Budapest, HVG-ORAC Kiadó. letöltés dátuma: 2024.09.25. <https://dea.lib.unideb.hu/server/api/core/bitstreams/29a1b923-2751-41a1-8195-79d37f65e41c/content>
- GYEKICZKY, T. (2010) A mediációról mint a polgári és kereskedelmi jogviták bíróságon kívüli rendezésének lehetőségéről: Az Európai Unió mediációs irányelve a német és a magyar polgári eljárásjog tükrében. Jog-összehasonlító tanulmány. Budapest, Gondolat Kiadó.
- GYENGÉNÉ NAGY M. (2009) Mediáció az igazságszolgáltatásban – Családjogi specialitások, PhD. értekezés, letöltés dátuma: 2024.05.03. : https://www.doktori.bibl.u-szeged.hu/id/eprint/873/1/Nagy_Marta_ertekezes.pdf
- GYENGÉNÉ NAGY M. (2011). Bírósági mediáció, Szeged, Bába Kiadó.
- GYENGÉNÉ NAGY M. (2012) Első lépések - a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól szóló EP/ET 2008/52/EK Irányelv átültetésének tapasztalatairól, Családi Jog, 2012/3 szám., 26-33. o., letöltés dátuma: 2024.04.22. : <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/2286840>
- GYENGÉNÉ NAGY M. (2014) A bírósági közvetítés fejlődésének lehetőségei Magyarországon, Családi Jog, 2014/4. szám, 1-6. o., letöltés dátuma: 2024.04.08. : <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/3660494>
- HEGEDŰS, Á. (2023). Az eljárás gyorsításának lehetőségei a személyi állapotot érintő perekben (Doktori értekezés, Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola). Debreceni Egyetem. Témavezető: Prof. dr. Pribula László. letöltés dátuma: 2024.11.28. <https://dea.lib.unideb.hu/server/api/core/bitstreams/9a1bd981-07df-4ef0-9ef5-18f41db990ec/content>

- HOPT, K. J., & STEFFEK, F. (szerk.). (2012). Mediation: Principles and Regulation in Comparative Perspective (online ed., 2013). Oxford: Oxford University Press., letöltés dátuma: 2024.07.02., <https://academic.oup.com/book/34838?login=false>
- IŞIK, S. (2016) Mediation as an Alternative Dispute Resolution Method and Mediation Process in Turkish Law System: an Overview. Annales De La Faculté De Droit d'Istanbul, 48(65), (55-87. oldal) letöltés dátuma: 2024.04.08. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/853192>
- KERTÉSZ T. (2010) Mediáció a gyakorlatban. Miskolc, Bíbor Kiadó
- Law On Mediation in Civil Disputes No 6325 With Comparisons (Özbek, ford.). (n.d.). Ankara, Ministry of Justice of the Republic of Turkey. Letöltés dátuma: 2024. 04. 09., : <http://ankaratahkim.com/LAW%20ON%20MEDIATION%20IN%20CIVIL%20DISPUTES%20NO%206325.pdf>
- LOVAS ZS. – HERCZOG M. (2019): A mediáció, avagy a fájdalommentes konfliktuskezelés. Budapest, Wolters Kluwer. Letöltés dátuma: 2024. 04. 22., : https://mersz.hu/dokumentum/m735YOV1798_1/
- NAGYPÁL SZ. (2011) A közvetítés jogelmélete: a mediáció folyamata és alapelvei. Jog-Állam-Politika, 2011/2. letöltés dátuma: 2024.04.08. : <https://jap.sze.hu/images/lapsz%C3%A1mok/2011/2/Nagyp%C3%A1l.pdf>
- NÉMETH V. (2017) A mediáció, mint interperszonális problémamegoldó eszköz leírása és magyarázata a PTC tükrében, Budapesti Corvinus Egyetem Társadalmi Kommunikáció Doktori Iskola, PhD értekezés, letöltés dátuma: 2024.06.14. : https://phd.lib.uni-corvinus.hu/1045/1/Nemeth_Viktor_dhu.pdf
- NIEMEIJER, E. (2005) Court-based mediation in the Netherlands: research, evaluation and future expectations. Penn State Law Review, 110(2), 345-379. letöltés dátuma: 2024.07.29., <https://core.ac.uk/download/392387486.pdf>
- PAULINI M. (2020) A Gyermek Érdelkeinek Védelme A Gyermek Sorsát Érintő Perekben És Közvetítői Eljárásokban, Glavanits J. (szerk.), , Bíró és mediátor: Válogatott tanulmányok a közvetítői eljárás elméleti és gyakorlati kérdéseiről (201-222 oldal). Universitas-Győr Nonprofit Kft.
- PÁZMÁNDI E. (2020, november). A mediáció korlátai és elhatárolása egyes társterületektől ,Glavanits J. (szerk.), Bíró és mediátor: Válogatott tanulmányok a közvetítői eljárás elméleti és gyakorlati kérdéseiről (107–139. oldal). Universitas-Győr Nonprofit Kft.
- RÚZS MOLNÁR K. (2017) A mediáció gyakorlati szemmel, Acta Universitatis Szegediensis : acta juridica et politica, 263-277. oldal, letöltés dátuma: 2024.09.28., https://acta.bibl.u-szeged.hu/49970/1/juridpol_080_263-277.pdf
- ŞEN, M. (2014) The historical development of Turkish law. HUFs Global Law Review, 6(2), 65-84., letöltés dátuma: 2024.09.28., <https://www.muratsen.org/wp->

[content/uploads/The-Historical-Development-of-TL -Hufs Global Law Review 6-2-4..pdf](#)

- SIMON, H. A. (1982) Models of Bounded Rationality. Cambridge: MIT Press
- ŞİMŞEK, A.N., AV, & BÖLTEN, K. (2015) Mediation as a Charming Dispute Resolution Mechanism. Isztambul, GSG Law Firm. Letöltés dátuma: 2024. 04. 11., [Mediation as a Charming Dispute Resolution Mechanism \(gsghukuk.com\)](#)
- STRASSER ÉS RANDOLPH. (2008) MEDIÁCIÓ - a konfliktusmegoldás lélektani aspektusai, Budapest, Nyitott Könyvműhely.
- SZABÓ, I. S. (2018) Az alternatív vitarendezés elterjesztésének újszerű kísérlete és kihívásai a kollektív munkaügyi érdekviták területén, In: Visegrád 15.0 szerk.: PÁL LAJOS-PETROVICS ZOLTÁN, Wolters Kluwer, Budapest, 2018. 451-462. o. letöltés dátuma: 2024.10.08.
https://www.academia.edu/40768970/Az_alternatív_vitarendezeés_elterjesztésének_újszerű_kísérlete_és_kihívásai_a_kollektív_munkaügyi_érdekviták_területén
- TOIKIN, O. Z. (2022, September). Alternative dispute resolution methods in turkish law and Mediation. Journal of Actual Problems of Jurisprudence, 103(3). Letöltés dátuma: 2024. 04. 09., : <https://doi.org/10.26577/japj.2022.v103.i3.15>
- TURCSÁNNÉ MOLNÁR K. (2020) Bíróági közvetítés Magyarországon a kezdetektől 2019. év végéig, Glavanits J. (szerk.), Bíró és mediátor: Válogatott tanulmányok a közvetítői eljárás elméleti és gyakorlati kérdéseiről (11-39. oldal). Universitas-Győr Nonprofit Kft.
- UDVARY, S. (2017). Obligation of the Parties, Lawyers and Judges. Hungarian Journal of Legal Studies Acta Juridica Hungarica, 58(1), 19-27. letöltés dátuma: 2024.11.29.
<https://doi.org/10.1556/2052.2017.58.1.2>
- VALORE: A mediáció szerepe a polgári eljárásban (n.d.) – jelíges tanulmány, letöltés dátuma: 2024.06.02.,
https://birosag.hu/sites/default/files/a_mediacio_szerepe_a_polgari_eljarasban_0_0.pdf
- VARGA, I. (2015). A polgári perjogi kodifikáció állása és tartalmi sarokpontjai a Szakértői Javaslat kidolgozásának szakaszában. Közjegyzők Közlönye, 2015/5. szám, 20–32. letöltés dátuma: 2024.08.02., <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/9583867>
- WOODMAN, G. R. (2005) The alternative law of alternative dispute resolution. Les Cahiers De Droit, 32(1), 3. letöltés dátuma: 2024.05.02. : <https://doi.org/10.7202/043064ar>
- YAZICI, B. (2024). Mandatory Mediation Practices in Turkey and Current Developments. Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(1). letöltés dátuma: 2024.09.28 <https://doi.org/10.51120/NEUHFD.2024.123>

7.2 Jogsabályok

- Regulation of Law on Mediation in Civil Disputes, (Mediációs Rendelet) Letöltés dátuma: 2024. 04. 09., : [1680a72d95 \(coe.int\)](#)
- Law number 6325 on Mediation in Civil Disputes, Mediation Law (A polgári jogvitákban történő közvetítésről szóló 6325. sz. törvény – Mediációs törvény) Letöltés dátuma: 2024. 04. 09., : [Law on Mediation in Civil Disputes | Just & Fair Mediation Centre \(turkeymediationcentre.com\)](#) eredeti szöveg elérhetősége: Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü (resmigazete.gov.tr)
- Európa Tanács Miniszteri Bizottságának (2002) a tagállamokhoz intézett Rec (2002) 10. számú ajánlása a a polgári ügyekben végzett közvetítésről, Letöltés dátuma: 2024. 04. 09., : [https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805e1f76](#)
- Emberi Jogok Európai Egyezménye, Letöltés dátuma: 2024.03.20. , : [https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Convention_HUN](#)
- Az Európai Parlament és a Tanács 2008/52/EK irányelve (2008. május 21.) a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól, Letöltés dátuma: 2024.03.20., : [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32008L0052#d1e322-3-1](#)
- 2017. évi LX. törvény a választottbíráskodásról (Vbt.)
- 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról (Pp.)
- 2013. évi V. törvény a polgári törvénykönyvről (Ptk.)
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről (Mt.)
- 2002. évi LV. törvény a közvetítői tevékenységről (Kvtv.)

7.3 Egyéb források

- ‘Symposium on the 10th Anniversary of Mediation in Türkiye’. (2023) Council of Europe Programme Office in Ankara. Letöltés dátuma: 2024.04.09., : [https://www.coe.int/en/web/ankara/-/symposium-on-the-10th-anniversary-of-mediation-in-t%C3%BCrkiye-](#)
- A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Állandó Választottbíróság Eljárási Szabályzata (2022) Letöltés dátuma: 2024.06.01. : [https://mkik.hu/eljarasi-szabalyzat-20221231](#)
- Bíróság.hu. (n.d) Perbeszéd helyett párbeszéd - Vitarendezés bírósági közvetítéssel, Bírósági közvetítői eljárásról, Letöltés dátuma: 2024.03.20. , : [https://birosag.hu/ugyfeleknek/birosagi-kozvetites/tajekoztato-az-eljarasrol/ugyfeleknek/polgari-ugyben](#)

- Bíróság.hu. (n.d.). Bírósági közvetítéshez kapcsolódó nyomtatványok. Letöltés dátuma: 2024.03.10. <https://birosag.hu/ugyfeleknek/nyomtatvanyok/eljarasok-nyomtatvanyai/birosagi-kozvetites>
- CANDOĞAN: L. (2023, July 6). Current Mediation Processes In Turkish Law. Court Procedure - Letöltés dátuma: 2024.03.20., : Turkey. <https://www.mondaq.com/turkey/court-procedure/1338622/current-mediation-processes-in-turkish-law>
- EFE K. & YIGIT P., Practical Law Q&A: Mediation in Turkey, BRITISH CHAMBER OF COMMERCE TURKEY (Dec. 2019), Letöltés dátuma: 2024. 10. 09. <https://www.bcct.org.tr/news/practical-law-qa-mediation-inturkey/68731>.
- European Commission for the Efficiency of Justice. (2019). European Handbook for Mediation Lawmaking (CEPEJ(2019)9). Adopted at the 32nd plenary meeting of the CEPEJ, Strasbourg, 13-14 June 2019. Letöltés dátuma: 2024. 05. 06., : <https://rm.coe.int/cepej-2019-9-en-handbook/1680951928>
- Fővárosi Törvényszék Ügyfélcentrum. (n.d.). Melyek A Kötelező Közvetítői Eljárás Önkéntes Eljárástól Eltérő Szabályai Letöltés dátuma: 2024. 04. 09., : <https://ugyfelcentrum.fovarositorvenyszek.birosag.hu/content/4-melyek-k%C3%B6telez%C5%91-k%C3%B6zvet%C3%ADt%C5%91i-elj%C3%A1r%C3%A1s-%C3%B6nk%C3%A9ntes-elj%C3%A1r%C3%A1st%C3%B3l-elt%C3%A9r%C5%91-szab%C3%A1lyai>
- Igazságügyi Minisztérium: Megalakult a Mediációs Munkabizottság, 2024. 10. 09. <https://2015-2019.kormany.hu/hu/igazsagugyi-miniszterium/hirek/megalakult-a-mediacios-munkabizottsag>
- Képzésünk felépítése — DR. FELLEGI, VAJNA & WINKLER. (n.d.). Dr. Fellegi, Vajna & Winkler. Letöltés dátuma: 2024.03.20 : <https://www.mediatoroktatas.hu/kepzesunkfelepitese>
- Linklaters: Commercial mediation in The Netherlands 2024. 10. 09. [Commercial mediation in The Netherlands | Commercial mediation – a global review | Linklaters](#)
- Magyar Bírói Egyesület: Az Igazságügyi Minisztérium áttekinti a mediáció jelenlegi helyzetét, 2024. 10. 09., <https://www.mabie.hu/index.php/1060-az-igazsagugyi-miniszterium-attekinti-a-mediacio-jelenlegi-helyzetet>
- Materials to Promote Mediation and Arbitration Published. (2022) Council of Europe Programme Office in Ankara. Letöltés dátuma: 2024.04.09., : <https://www.coe.int/en/web/ankara/-/materials-to-promote-mediation-and-arbitration-published>
- Ministry of Justice of the Republic of Turkey. (2019). Action Plan on Human Rights: Free Individual, Strong Society; More Democratic TURKEY. Letöltés dátuma: 2024.04.12., :

https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1262021081047Action_Plan_On_Human_Rights.pdf

- NÉMETH Z., (2019) A kötelező mediáció intézménye az EU tagállamokban, Letöltés dátuma: 2024. 04. 09., : Közép-Európai Mediációs Intézet: <https://www.kemi.hu/hirek/szakirodalom/kotelezo-mediacio-az-eu-tagallamokban.html>
- Országos Mediációs Egyesület: Mediációs Munkabizottság köszöntése Letöltés dátuma: 2024.06.01. <https://www.mediacio.hu/2019/01/24/mediacios-munkabizottsag-koszontese/>
- POPOVICS E. (2013) Mediáció - egyezségteremtés felsőfokon, Letöltés dátuma: 2024. 08. 09., <https://www.ijsz.hu/UserFiles/mediacio.pdf>
- Szeibert O. (2021) Családi Jog In: Gárdos Péter, Vékás Lajos (szerk.): Nagykomentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez
- TUBE B., Turkish Mandatory Mediation Expands Into Commercial Disputes, KLUWER MEDIATION BLOG (2019) 2024. 10. 09. <https://mediationblog.kluwerarbitration.com/2019/01/30/turkish-mandatory-mediation-expands-into-commercial-disputes/?doing>
- ZUHAL U. (n.d.). Mediation in Turkey: An Alternative Method for Dispute Resolution. Letöltés dátuma: 2024.03.25. , : <https://www.hg.org/legal-articles/mediation-in-turkey-an-alternative-method-for-dispute-resolution-32464>

VIII. Függelék: a mediáció magyarországi ismertségére vonatkozó kérdőív szövege

A kérdőív lezárása: 2024. 10. 05.

Elérhetőség:

<https://drive.google.com/file/d/1vcWj94vTUuI94ABpcyc94sY9eM4ubCmu/view?usp=sharing>

Impresszum

Kiadó: Nemzeti Közszerológati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar
Civilisztikái Tanszék

A kiadásért felel: Dr. Deli Gergely rektor

Cím: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

Postacím: 1441 Budapest, Pf. 60.

E-mail: asztalos.zsofia.agnes@uni-nke.hu

Weboldal: <https://antk.uni-nke.hu/tanszekek/civilisztikai-tanszek/opuscula-civilia/az-opuscula-civilia>

ISSN: 2560-2039 (online)

A szerkesztőbizottság elnöke: Vékás Lajos akadémikus

A szerkesztőbizottság tagjai: Auer Ádám egyetemi docens, Fézer Tamás egyetemi tanár,
Fuglinszky Ádám egyetemi tanár, Leszkoven László egyetemi docens, Papp Tekla egyetemi tanár
Szerkesztőbizottság titkára: Muzsalyi Róbert, egyetemi adjunktus